

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2. Vtrum fuerit Virgo in partu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

quod conceptus, quod uerbum appellatur, non extra mentem meam, sed in mente mea manet. Et similitudinariè dicitur concipi in corde & nasci ex corde: quia proles, dum in utero concipitur in uero manet: & dum ex utero nascitur, a matre distinguitur perfecte. Simili siquidem modo, quia uerbum cordis in corde prolatum manet, concipi dicitur: & quia a corde prolatum perfecte distinguitur accidentis sublata natura, ideo nasci dicitur ex corde.

Vbi uidere potes, quod conceptio nauitasque uerbi in, & ex corde, unus processus est, diuersis nominibus diuersa ratione appellatus, & quod nec in conceptu nec in ortu suo mentem, in qua, & ex qua procedit, corrumpit, ut in synodo allata in litera dicitur.

In responsione ad tertium aduerte, quod Auctor dotis nomine appellat & ipsam rem, quæ dos dicitur, & modum iustitiam, hoc est rem in se non, puta per modum immanentis, ut ipsemet inferius manifestabit quæstio ne quadragesimateria, artic. 2. Et cum ex duplici capite potuisset reprehendi positio Hugonis de sancto Victo. scilicet ex hoc, quod non spectat ad subtilitatis dorem, duo corpora esse simul in eodem loco: unde nec corpora gloriosa ex sua proprietate poterunt simul esse in eodem loco, & ex hoc, quod in corpore animali non inuenitur dos, quia non inuenitur anima gloriose redundantia simpliciter ad corpus; quamuis ut inferius in allegato loco dicitur, inueniri possit miraculose redundantia secundum quid, maluit tamen Auctor ex ipsa dotis ratione hic procedere, quam in illam disputationem aliam introire.

In hym. canitur in uelipis natus domini.

non solum dicit, Ecce uirgo concipiet sed etiam addit, Et pariet filium. Et hoc quidem conueniens fuit propter tria. Primo quidem, quia hoc competebat proprietati eius, qui nascetur, qui est uerbum Dei. Nam uerbum non solum in corde absque corruptione concipitur, sed etiam absque corruptione ex corde procedit. Unde ut ostenderetur, quod illud esset corpus ipsius uerbi Dei, conueniens fuit ut de incorrupto uirginis utero nasceretur. Unde in sermone quodam Ephesini concilij legitur, Quæ parit carnem puram, a uirginitate cessat: sed quia natum est carne uerbum, Deus custodit uirginitatem, seipsum ostendens per hoc uerbum. Neque enim nostrum uerbum cum paritur, corrumpit mentem: neque Deus uerbum, substantialem partem eligens, peremit uirginitatem. Secundo, hoc est conueniens quantum ad effectum incarnationis Christi. Nam ad hoc uenit, ut nostram corruptionem tolleretur. unde non fuit conueniens, ut uirginitatem matris, nascendo corrumpere.

Unde Augustinus dicit in quodam sermone de natiuitate domini, Fas non erat, ut per eius aduentum uiolaretur integritas, qui tenerat sanare corrupta. Tertio fuit conueniens, ne matris honorem nascendo diminueret, qui parentes præceperat honorandos.

Ad primum ergo dicendum, quod Ambrosius dicit hoc, exponens illud, quod Euangelista de lege induxit, Omne masculinum adaperiens uoluam, sanctum domino uocabitur: quod quidem, ut Beda dicit, consuetæ natiuitatis more loquitur, non quod dominus sacri uentris hospitium, quod ingressus sanctificauerat, egressus de uirginasse credendus sit. Unde illa adaptio non significat reuerentiam communem claustrum pudoris uirginis: sed solum exitum prolis de utero matris.

Ad secundum dicendum, quod ita Christus uoluit ueritatem sui corporis demonstrare, quod etiam eius diuinitas declararetur. & ideo permiscuit mira humilibus. Unde ut corpus eius uerum ostenderetur, nascitur ex femina: sed ut ostenderetur eius deitas, procedit ex uirgine: talis enim partus decet Deum, ut Ambrosius dicit in hymno de natiuitate.

Ad tertium dicendum, quod quidam dixerunt Christum in sua na-

tiuitate dorem subtilitatis assumpsisse, sicut quando ambulauit sicis pedibus super mare, dicunt cum assumpsisse dorem agilitatis; sed hoc non conuenit his, quæ supra determinata sunt: huiusmodi enim dotes corporis gloriosi proueniunt ex redundantia gloriæ animæ ad corpus, ut infra dicitur, cum tractabitur de corporibus gloriosis. Dictum est autem supra, quod Christus ante passionem permittebat carni suæ agere, & pati quæ propria, nec fiebat talis redundantia gloriæ ab anima ad corpus. Et ideo dicendum est, quod omnia ista facta sunt miraculose per uirtutem diuinam. Unde Augustinus dicit super Ioannem. Moli corporis ubi diuinitas erat, ostia clausa non obstituerunt: ille quippe non eis apertis intrare potuit, quo nascente uirginitas matris inuolata permanisset. Et Dionysius dicit in quadam epistola, quod Christus super hominem operabatur ea, quæ sunt hominis, & hoc monstrat uirgo supernaturaliter concipiens, & aquin-stabilis, terrenorum pedum sustinens grauitatem.

ARTICVLVS III.

Utrum mater Dei permanserit uirgo post partum.

Super qui finis est articulum tertium.

Titulus clarus est. In corpore unica conclusio contra errorem Eluidij quatuor rationibus firmata. Omnia chara sunt.

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quod mater Christi non permanferit uirgo post partum. Dicitur enim Mattha. 1. Antequam conueniret Ioseph & Maria, inuenta est in utero habens de Spiritu sancto, non autem euangelista diceret, antequam conueniret, nisi de conuenturis, quia nemo dicit de non præfuro, antequam pranderet. ergo uidetur quod beata uirgo quandoque conueniret carnali copula cum Ioseph. & ita non permanferit uirgo post partum.

¶ 2. Præter. Ibidem subditur ex uerbis angeli loquentis ad Ioseph; Ne timeas accipere Mariam coniugem tuam. Coniugium autem consumatur per carnalem copulam. ergo uidetur quod quandoque carnalis copula iteruenerit inter Mariam & Ioseph; & ita uidetur quod non permanferit uirgo post partum.

¶ 3. Præter. Ibidem post pauca subditur. Et accepit coniugem suam, & non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitum. Hoc autem aduerbium, donec, consueuit determinatum tempus signare, quo impleto fiat id, quod usque ad illud tempus non fiebat. Verbum autem cognoscebat ibi ad coitum refertur, sicut & Genes. quarto dicitur, quod Adam cognouit uxorem suam. ergo uidetur, quod post partum beata uirgo fuerit carnaliter a Ioseph cognita. ergo uidetur quod non permanferit uirgo post partum.

In responsione ad tertium, nota pro sententia literalis responsionem Hieronymi quia uerissima est & ad literam, & fulta auctoritatibus Scripturæ, & allata in litera, & alibi; Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos, &c. Non enim denotatur, quod post suppositos inimicos desinet sedere a dextris, sed quia postea dubitari an interim, quod ponantur suppedanei inimici, sed et hoc est regnum quæ te a dextris Dei, ideo ad tollendam dubitationem dictum est, Sede a dextris meis, donec ponam, &c. ut per hoc sapiens quisque intelligeret, quod tanto magis post sedebat a dextris Dei.

In responsione ad sextum, uide quod etiam diuersus in euangelio fitus descriptus matris Iesu, & Mariæ Jacobi, distinguit illas, nam ista a longe, illa iuxta crucem describitur.

¶ 4. Præter.